

'90

ЧАЦВЕР

18 КАСТРЫЧНІКА

№ 27(1656)

ОРГАН ПАРТКОМА,
РЭКТАРАТА,
КАМСАМОЛЬСКАГА
І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАЎ
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА
ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА
СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА
УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА.

ВЕСНІК

ПАСТАНОВА АДМЯНЯЕЦЦА?

— Вы ўсё крытыкуеце, абураетесь, патрабуеце. Бач, далі свабоду, дык не ведаюць, да чаго прычапіцца. Усё б абляялі, раскрытыкавалі. Вы лепш працуйце, як след, а патрабаваць ёсць каму...

— Дык дзе ж працаваць: не хапае аўдытара, лабараторый?

— Не адны вы такія няшчасныя. Людзям жыць няма дзе.

— Усё ж флагман вышэйшай школы рэспублікі...

— А калі «радавая» ўстанова, дык што, горш за вас?

— Замежнікі вучацца, сабрамна за ўбоства.

— А ў нас зараз галоўнае — жыллё.

Прыкладна такой я ўяўляю размову з першым намеснікам старшын Мінгарвыканкома Р. В. Пішкевічам (на жаль, дазваніцца да яго так і не змагла). Магчыма, ён запярэчыць: маўляў, хто даў права ўкладваць мне ў вусны чужыя словы? Адкажу: пісьмо, якое паважаны Рыгор Васільевіч накіраваў у Савет Міністраў рэспублікі. У ім — просьба скараціць колькасць будучых універсітэцкіх аб'ектаў. Прычына вельмі простая: не могуць справіцца з жыллем і тымі будоўлямі, якія ўжо распачалі.

І вось вынік: замарожана (яшчэ не пачаўшыся) будаўніцтва галоўнага корпуса універсітэта, НДІ ядзерных праблем, маладзёжнага цэнтра. Ды і на тыя аб'екты, якія ўзводзяцца, аб'ём будаўніча-монтажных работ скарачаны да мінімуму: сёлета ён складае 2,2 млн. рублёў (меркавалі асвоіць мільянаў дваццаць).

— Як жа ідуць справы сёння? — пытаюся ў дырэктара універсітэцкіх аб'ектаў, якія будуюцца, В. М. САПЕЛКІНА.

— Пахваліцца асабліва няма чым, — з распачу гаворыць Віктар Мацвеевіч. — На 1 кастрычніка ў нас здадзены ў эксплуатацыю толькі спартыўны комплекс па вулі-

цы Кастрычніцкай (праўда, чамусьці пры яго ўзвядзенні забыліся пра трыбуны і каб дабудоваць іх, давадзецца працаваць яшчэ год). Рэканструяваны будынак юрыдычнага факультэта. На некалькіх аб'ектах у Шчымысцях ўжо пакрысе адрываемся ад зямлі: ідзе будаўніцтва біялагічнага факультэта, інтэрната для замежных навучэнцаў. Але тэмпы яго вельмі марудныя. Мяркуюць самі: тэрмін здачы «пад ключ» біяфака — наступны год. Аб'ём будаўніча-монтажных работ — 2,9 млн. рублёў. У гэтым годзе з 600 тысяч асвоена толькі 215 тысяч рублёў. Гэта факт, і змяніць штосьці мы не можам. Не хапае будматэрыялаў, рабочых рук. Бягуць людзі з дзяржаўных бударганізацый — іх больш задавальняюць кааператывы.

Заклапочанасць В. М. Сапелкіна можна зразумець: план «засялення» новага універсітэта ў Шчымысцях пад пагрозай зрыву. Як бы ні стараліся будаўнікі, а нават для неадасведчанага чалавека відавочна, што тэрміны выканання Пастановы Савета Міністраў БССР аб развіцці матэрыяльна-тэхнічнай базы БДУ нерэальныя. Наўрад ці можна да 1996 года ўзвесці і рэканструяваць 19 аб'ектаў, агульны аб'ём работ якіх павінен склаці 114 мільянаў рублёў ды 74 мільёны — будаўніча-монтажных. Пры асваенні штогод крыху больш за два мільёны, можна падлічыць, калі мы будзем хадзіць па новых калідорах. А пакуль кіраўніцтва універсітэта і дырэктар аб'ектаў, якія будуюцца, топчучы дываны адміністрацыйных устаноў рэспублікі, распавядаючы аб тым, як нам патрэбны флагман вышэйшай школы і што мы павінны клапаціцца аб інтэлектуальным патэнцыяле нацыі. Напэўна, трэба мацней грукнуць аб'ясамамі, інакш вас наўрад ці хто пауче. І зноў будучы ляцець пісьмы...

З. МІХНЕВІЧ.

НАШЫ ЗА МЯЖОЙ

Калькуту называюць пеклам свету. Маўляў, пабываўшы тут, не зможах здзівіцца хоць чаму-небудзь ні ў адным месцы на Зямлі. Горад гэты асабліва экзатычны для еўрапейцаў: і па норах, і па архітэктуры, і па клімаце. Таму людзей з белаі скурай там можна сустрэць даволі рэдка. Тым больш, з Савецкага Саюза, тым больш, з Беларусі, і ўжо зусім малаверагодна — з БДУ.

Але, паставіўшы такую мэту, можна! І не проста на вуліцах Калькуты, а на тэрыторыі тамамічнай Місіі Рамакрышны. Упершыню еўрапейцу дазволена знаходзіцца тут не толькі ў якасці студэнта якога-небудзь з Інстытутаў Місіі, а для вывучэння складанай мовы санскрыта, індыйскай мовы і індыйскай філасофіі.

Раскоша нам не пагражае яшчэ шмат (хто скажа — колькі?) гадоў, але, несумненна, мы б жылі сёння багачэй і сытней, каб была ў людзей надзея на паліпшэнне ўмоў жыцця, бо яе адсутнасць стварыла сітуацыю, калі займаюць чаргу ля вулічнага кіёска, не ведаючы, чым будучы гандляваць на гэты раз. Нас ператварылі ў абсалютных спажывцоў! Няўжо і вышэйшую школу ў цэлым таксама?

Чытайце 3-ю старонку.

Фота С. ГРЫЦА.

Шлях да Калькуты

Унікальнасць сітуацыі яшчэ і ў тым, што гэты еўрапеец — дзяўчына, з якой, магчыма, вы сустракаліся ў нашым універсітэце раней. Два гады назад Алена АДАМКАВА скончыла аддзяленне філасофіі БДУ.

Яна з Браціславы, славака. Але сама называе сябе касмапаткай, гаворыць, што яе радзіма там, дзе людзі добрыя. Сярэдняю школу скончыла ў Маскве, універсітэт — у Мінску, аб чым, дарэчы, не шкадуе. Бо менавіта адсюль пачынаўся яе шлях да Калькуты...

Сюды яна і вярнулася. Забытала пасля паўгадавага знаходжання ў Індыі на «родную» кафедру — гісторыі філасофіі і логікі. Каб сустрэцца з тымі,

каму ўдзячна за такі паварот лёсу і дзеся каго заўсёды будзе вяртацца ў Мінск.

Зараз Алена напярэдадні новай сустрэчы з Калькутай. Яе зноў чакае амаль што пакутлівая праца над кнігамі з бібліятэкі, якой яна больш не бачыла нідз за ўсё сваё жыццё. Зноў вывучэнне складанейшай філасофіі. Сядзенне над літаратурай, прысвечанай ёй, у час вучобы ва універсітэце цяпер здаецца Алене ледзь не гульнёй і лялькі.

Яна зноў правядзе ў Місіі шэсць месяцаў. Тым, каго вабіць такая перспектыва, можна параіць паўтарыць яе шлях: пісаць курсавыя работы і дыпломную па індыйскай філасофіі, потым паступіць у аспірантуру пры Інстытуце ўсхо-

дазнаўства ў Маскве, потым прыняць удзел у навуковай канферэнцыі, прысвечанай Рэрыхам. Магчыма, там вас і заўважыць, як Алену, прадстаўнік Місіі Рамакрышны і асабіста запрасіць у свае вучні. Усё пералічанае абавязкова. Але ёсць яшчэ нешта, аб чым не ведае нават сама Алена. Можна, тое, што яна адразу адзначыла, прыехаўшы ў Індыю: грамадзяне гэтай краіны лічаць рускіх людзей вельмі блізкімі да сябе па духу.

У нас таксама шырока распаўсюджана цікаўнасць да ўсяго індыйскага: гісторыі, філасофіі, культуры. Каб яшчэ выкладаліся яны ў нашых ВНУ... Алена Адамкава лічыць гэта неабходным.

Я — НА НОВЕНЬКАГА!

Расклад на паслязаўтра

У ПАЧАТКУ кастрычніка студэнцкія аўдытары «захапілі» вучні 8—10 класаў. Без палітычных (а таксама і эканамічных) пераваротаў, іспытаў і іх абавязковых спадарожнікаў — няравных стрэсаў — проста запісаліся ў школы юных. Географы, журналісты, матэматыкаў...

Вольга КУРЛОВІЧ і Алена КАРПЕНКАВА са школы № 171 без асаблівых ваганняў выбралі секцыю прыкладнай матэматыкі. Так парала настаўніца, былая студэнтка ФПМ.

У братоў Серкіных схільнасці нечакана не супадаюць. Валодзіна мэта — працягваць справу бацькоў-фізікаў, Аляксандр ледзь не ўсё свядомае жыццё цікавіцца гісторыяй.

Ніна ПІШКОВА записалася ў юрыдычную секцыю — каб бліжэй пазнаёміцца з юрыспрудэнцыяй, набыць неабходныя

веды ў час падрыхтоўкі да паступлення.

А кіруе школай для зацікаўленых ужо на працягу пяці гадоў Аляксандр Ільіч ХМЯЛЬНІЦКІ:

— Заняткі ў секцыях карысныя для школьнікаў. Аглядныя лекцыі, сустрэчы з вучонымі, наогул цікавымі людзьмі, індывідуальная работа: ад рэфератаў да даследчай дзейнасці, — усё неабходнае для падрыхтоўкі.

Можнае правесці. Штогод паступае ў ВНУ 70—80 працэнтаў школьнікаў — навучэнцаў школ юных. Напрыклад, на першым курсе факультэта журналістыкі вучыцца цяпер чатыры з пяці юных карэспандэнтаў. Але і без барацьбы за выжыванне ў час вучобы не абыйсцяся. За год «адсейваецца» 100—150 чалавек. Перамога добразычліва да настойлівых.

Л. ПРАЎЛОЦКАЯ.

ПРЭС-КІРМАШ

ТРЫЦЦАЦЬ СУПРАЦЬ САЮЗА

У цэнтры Кіева на плошчы Кастрычніцкай рэвалюцыі пачалі галадоўку каля трох дзесяткаў студэнтаў, большая частка якіх — ураджэнцы Заходняй Украіны. Удзельнікі акцыі патрабуюць не заключыць Саюзна дагавор, распустыць Украінскі Вярхоўны Савет і адправіць у адстаўку рэспубліканскі ўрад.

«АРГУМЕНТЫ И ФАКТЫ», № 40.

ПАЛІЦЭЙСКАЯ АКАДЭМІЯ

З 1 сакавіка 1991 года законы Эстоніі будзе ахоўваць нацыянальная паліцыя. Першым яе падраздзяленнем, якое дзейнічае, стала школа падрыхтоўкі кадраў радавога саставу ў Пярну. 107 хлопцаў прайшлі жорсткі адбор, перш чым трапіць у яе: добры атэстат аб сярэдняй адукацыі, рэкамендацыі мясцовых улад, уступны экзамен па пісьмовай эстонскай мове, фізіпадрыхтоўцы, псіхалагічным тэстам. Што іх чакае? Заняткі па этыцы, рыторыцы, машынапісу, справавядзенню, тэхналогіі даснавання і допытаў.

«КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА», № 230.

«САКРЭТНАЯ» ГАЛАДОЎКА

Студэнты МФІ аб'явілі галадоўку. Акцыя набыла «эстафетны» характар. Асноўнае патрабаванне — размеркаванне па спецыяльнасці на трэцім курсе строга па жаданню студэнтаў. Другая прычына ў зневажальнай падпісцы «аб сакрэтнасці».

«КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА», № 226.

«БЮРАКРАТЫЧНЫ» ВЕСНІК

Што рыхтуюць нам паперы?

Кафедры замежных моў ва універсітэце больш няма. Бо цяпер яна называецца «кафедра замежных і класічных моў». Гавораць, нават на справы і лёс аднаго чалавека ўплывае яго імя. А тут цэлая універсітэцкая кафедра.

Падрыхтоўчы факультэт для замежных студэнтаў папоўніўся за апошні час навічкамі: адзін з іх — з Марока, адзін — з Ізраіля, адзін — з Судана, двое — з Йемена, чацвёрта — з Гардніі, сямёра — з Лівана і дзевяць — з Сірыі. Выходзіць, у асноўным краіны Арабскага Усходу. Але, аб'яднаўшыся з астатнімі навучэнцамі факультэта, гэтыя студэнты будуць прадстаўляць

надзвычай разнастайную геаграфію Зямлі.

Таму, хто яшчэ не верыць у шырокае развіццё сувязей нашага універсітэта з замежнымі ВНУ, пэўна, будзе карысна даведацца аб паездках нашых студэнтаў, супрацоўнікаў і выкладчыкаў у розныя краіны свету.

Часцей за ўсё яны ездзяць у Польшу. Пастаянны партнёр БДУ — Ягелонскі універсітэт. Згодна з планам нашага супрацоўніцтва з ім, 9 кастрычніка туды паехалі на два тыдні для навуковай работы і сумесных даследаванняў загадчык кафедры інфармацыйнага і праграма-матэматычнага забеспячэння аўтаматызаваных сістэм М. М. Труш і дацэнт кафедры вылічальнай матэматыкі В. М. Шаліма.

Аднойчы мы ўжо сустракаліся з вамі пад гэтай рубрыкай. І знаёмлі з падзеямі, што адбываюцца ў канцы чыгараў журналістаў. Сёння вяртаемся да гэтай магічна-сці — каб заўважыць дзякуючы «папярэжым» наведанням тое, што прайшло міма ў сапраўдным жыцці.

ПРАЕКТ РЭЗАЛЮЦЫІ

VII справаздачна-выбарнай канферэнцыі камуністаў БДУ імя У. І. Леніна

Камуністы ўніверсітэта праводзяць сваю канферэнцыю ў цяжкі для народа і партыі час. Уся краіна і наша рэспубліка перажываюць сацыяльна-эканамічны і палітычны крызіс. Недалёбакая стратэгія і тактыка дзяржаўнага і партыйнага кіравання прывялі да размежавання саюзных рэспублік і паставілі пад пагрузу цялеснасць савецкай дзяржавы.

Бязмежная ўлада партыйнага апарату дыскрэдытавала сацыялістычную ідэю, камуністычны рух і падарвала асновы існавання сацыялістычнай сістэмы, раз'яднала народы братніх краін цяперашняй Усходняй Еўропы.

Перабудова ў нашай краіне з рэвалюцыйнага фактара абнаўлення грамадства з-за тэарэтычнага і палітычнага бясілля бюракратыі ператварылася фактычна ў гаварыліню, якая паставіла мільёны людзей на мяжу галечы і голаду. Камуністычная партыя выпускае гістарычную ініцыятыву, страчае давер працоўных і свае лепшыя традыцыі і якасці.

У савецкім грамадстве склалася небяспечная сітуацыя. Адсутнасць радыкальнай канцэпцыі развіцця грамадства на цяперашнім этапе, перспектывы выхавання з эканамічнага крызісу і няўхільнае яго пазаршэнне, узнікненне антыдэмакратычных, антысацыялістычных і іншых групавых і арганізацыйных можа прывесці да сацыяльнага выбуху з непераможнымі вынікамі. На жаль, XXVIII з'езд КПСС не даў канкрэтнай праграмы выхавання партыі з крызісу.

Цвяроза ацэньваючы сітуацыю ў краіне і партыі, камуністы ўніверсітэта лічаць, што КПБ не выканала сваёй ролі па стабілізацыі палітычнага і эканамічнага становішча ў рэспубліцы, кіраванне партыі не змагло знайсці свайго нацыянальнага шляху перабудовы, выбрала сваёй тактыкай шлях забарон, цяжкіх, бяздзейных і таму страціла аўтарытэт і падтрымку ў народзе.

Беларусь, якая мае высокі матэрыяльна-тэхнічны патэнцыял, значныя працоўныя рэсурсы, шырокамастабную прамысловасць і адносна стабільную сельскую гаспадарку, нястрымна страчвае тэмпы вытворчасці прадуктаў і тавараў народнага спажывання, аб чым сведчаць пустыя паліцы магазінаў. Вярхоўны Савет, новы ўрад рэспублікі, ЦК КПБ не правядаюць дастатковых намагаўняў, каб спыніць рэгрэсіўныя працэсы. Такое становішча няспрыяльнае, яно вядзе да хаосу і далейшага развалу нашых грамадскіх і дзяржаўных структур.

Сённяшняя сітуацыя зрабіла свой уплыў і на дзейнасць партыйнай арганізацыі БДУ і яе парткома, на фоне ўсеагульнай разгубленасці адбылося паслабленне палітычнай і арганізатар-

скай работы.

Камуністы ўніверсітэта перакананы, што надышоў час добра прадуманых, паслядоўных і рашучых дзеянняў усіх членаў партыі па стабілізацыі палітычнага становішча, абнаўлення і ўмацавання КПБ, пераадолення крызіснай сітуацыі ў эканоміцы і адраджэння нацыянальнай беларускай культуры.

ПАРТЫЙНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ ПАСТАНАВЛЯЕ:

1. КАМУНІСТЫ УНІВЕРСІТЭТА бачаць сваю ролю ў аднаўленні аўтарытэту КПБ, у процістаянні ўладзе партбюракратыі, пашырэнні правоў пярвічных арганізацый і актывізацыі дзейнасці кожнага камуніста. Неабходна рэальная, не дэкларыраваная справаздачнасць парткомаў, РК, ГК і ЦК КПБ перад камуністамі за канкрэтныя вынікі дзейнасці.

Камуністы ўніверсітэта, не здымаючы з сябе адказнасці за тую падзею, якія адбываюцца ў грамадстве і партыі, лічаць амаральным вылучэнне ў новыя кіруючыя органы асоб, што стаяць сёння на чале партыйнай арганізацыі рэспублікі, таму што яны ў першую чаргу адказныя за развал нацыянальнай культуры і эканомікі, скажэнне маштабаў Чарнобыльскай трагедыі і спазненне з ліквідацыяй яе вынікаў.

Камуністы ўніверсітэта катэгарычна супраць усіх прывілей, у тым ліку супраць незаслужанага і неабгрунтаванага павышэння акладаў на фоне агульнай галечы і развалу, рашуча выступаюць супраць раздзімання штатнага апарату, пратэкцыянізму, адміністравання, сямейнасці, патрабуюць максімальнага скарачэння штатных работнікаў.

Да кіравання партыяй павінны прыйсці людзі з новым мысленнем, здольныя і гатовыя да прыняцця рашэнняў на сучасным узроўні.

Камуністы ўніверсітэта лічаць сваім абавязкам прыняць удзел у аднаўленні аб'ектыўнай гісторыі рэспублікі, распрацоўцы канцэпцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця ў сучасных умовах, нацэленай на гістарычную перспектыву.

2. КАМУНІСТЫ УНІВЕРСІТЭТА гатовы ўнесці ўклад у вырашэнне галоўных задач сучаснага перыяду: эканамічных праблем, выхавання рэспублікі з крызісу, усталявання рэальнага палітычнага і эканамічнага суверэнітэту, распрацоўкі эфектыўнага механізму функцыянавання прамысловасці і сельскай гаспадаркі, рашучай барацьбы з ценявой эканомікай, спекуляцыяй, злачыннасцю, за ўсталявання рэальнай свабоды асобы і гарантыі яе абароны з боку дзяржавы.

Камуністы ўніверсітэта звяртаюцца да ўсіх дэмакратычных палітычных сіл рэспублі-

кі з заклікам усвядоміць адказнасць гістарычнага моманту і праявіць цяперашняе, разважлівае, любоў і павагу да Айчыны, захаваць вытворчую працу на кожным рабочым месцы, праявіць традыцыйную здольнасць нацыі да вырашэння вострых су-пярэчнасцей і праблем без нацыянальнай варожасці і вандалізму.

3. КАНФЕРЭНЦЫЯ АДЗНАЧАЕ, што ўніверсітэт павінен быць адным з цэнтраў інтэлектуальнага, палітычнага і культурнага адраджэння Беларусі, бо ў ім сканцэнтраваны значныя навуковыя сілы і яго асноўнай функцыяй з'яўляецца падрыхтоўка высокакваліфікаваных спецыялістаў — галоўнай рухавчай сілы нацыянальнага адраджэння. Галоўнай задачай для камуністаў універсітэта з'яўляецца паліпашэнне якасці адукацыі і выхавання студэнтаў з улікам пераходу краіны да рынку.

Канферэнцыя ўніверсітэта патрабуе ад урада рэспублікі даць БДУ статус нацыянальнага незалежнага ўніверсітэта з адпаведнымі дзяржбюджэтнымі асігнаваннямі, неўмяшальніцтвам дырэктывных органаў ва ўнутраныя справы ўніверсітэта, правілы прыёму, навування і размеркавання спецыялістаў, патрабуе канкрэтных і энергічных мер па будаўніцтве новага комплексу ўніверсітэта, якое зацягнулася на дзесяцігоддзі. Мы за тое, каб прыбытак ад абаронных навуковых распрацовак і валюта за навучанне замежных спецыялістаў заставаліся ў бюджэце БДУ імя У. І. Леніна, за будаўніцтва сучаснай базы працы і адпачынку для студэнтаў, выкладчыкаў, супрацоўнікаў і пенсінераў.

4. КАМУНІСТЫ УНІВЕРСІТЭТА бачаць сваю ролю ў садзеянні адраджэнню беларускай нацыі праз высокі прафесіяналізм выкладчыкаў і студэнтаў, захаванне гуманістычных традыцый і духоўных каштоўнасцей, маральнае абнаўленне грамадства. Камуністы заклікаюць увесць калектывы ўключыцца ў гэту работу.

Партыйная арганізацыя ўніверсітэта, партком павінны выпрацаваць эфектыўныя формы супрацоўніцтва з усімі грамадскімі і грамадска-палітычнымі арганізацыямі.

Партыйная канферэнцыя БДУ імя У. І. Леніна лічыць, што толькі ў адзінстве з усімі дэмакратычнымі сіламі, вырашаючы пастаўленыя задачы, камуністы апраўдаюць сваё існаванне і давер народа.

З улікам таго, што паступілі з географічнага, фізічнага, філасофска-эканамічнага факультэтаў, ФПМ і асобных камуністаў, праект рыхтавалі члены камісіі:

Л. М. ГАЙДУКЕВІЧ,
І. А. ГРУНТОВ,
В. В. КРАСНАПРОШЫН,
П. І. МАНАСТЫРНЫ,
Я. В. ПЕТУШКОВА,
В. А. ПРОКАШАВА,
А. Г. СЛУЖКА,
Л. М. ХУХЛЫНДЗІНА.

ПРАЕКТ РЭЗАЛЮЦЫІ

«Аб адносінах Кампартыі Беларусі да культуры, адукацыі, навукі»

(Прапануецца камуністамі БДУ імя У. У. Леніна для прыняцця на XXXI з'ездзе КПБ).

Працэсы перабудовы абнавілі не толькі праблемы сацыяльныя і нацыянальныя, але і звязаныя з развіццём нацыянальнай культуры, асветы, навукі. Як вядома, перабудова — рэвалюцыйнае абнаўленне нашага грамадства, і таму толькі радыкальныя рэформы ў зоне ажыццяўляюць яе. Іх патрабуюць, па-першае, дзяржаўна-палітычная і народна-гаспадарчая суверэнізацыя рэспублікі; па-другое, яе інтэграцыя ў новы Саюз рэспублік, у еўрапейскім доме, у міжнародным кантэксце; па-трэцяе, задачы нацыянальнага адраджэння, што закранаюць усе сферы грамадска-палітычнага, гаспадарча-эканамічнага, культурнага жыцця Беларусі, — беларускага народа, усіх народаў, што з'яўляюцца грамадзянамі нашай рэспублікі.

Сёння нельга быць камуністам без глыбокага пераканання, што дзяржава моцная, сапраўды суверанная толькі тады, калі яна ёсць сукупнасць высокаінтэлектуальных, высокасумленных грамадзян. Сувераннасць асобы — аснова суверэнітэту дзяржавы. Дзяржава для асобы, а не асоба для дзяржавы. Дзяржава забяспечвае ўсебаковае развіццё асобы, гарантуе яго, спрыяе яму, уключае ўсе сродкі культурнага і эканамічна-гаспадарчага ўздзеяння дзяля раскрыцця ўсіх здольнасцей і творчых мжлівасцей чалавека.

У сучасных складаных абставінах гуманітарнай дэградацыі, духоўнай спустошанасці, падзення моралі, цяжкі да ведаў, росту злачыннасці ўвогуле надзвычайна задачы ўскладаюцца як у цэлым на сістэму адукацыі, пачынаючы ад дашкольнага выхавання і канчаючы ВНУ, так і на ўсіх дзесяці культурнай, навуцы і мастацтва, дзяржаўных і партыйных сістэм, працаўнікоў прамысловасці і сельскай гаспадаркі, святароў розных рэлігій і інш. Пры гэтым адной з першачарговых задач аказваецца выхад ВНУ рэспублікі і яе спецыялізавана-прафесіянальнага сярэдня-адукацыйнага звяна на вядучае месца ў агульнакультурнай перабудове рэспублікі, у адраджэнні яе культурных нацыянальных падвалаў. Асабліва гэта выклікае новую ролю ва ўзніцці навуцы, адукацыі і культуры павінны адыграць універсітэты і навуковыя асяродкі рэспублікі, перш за ўсё БДУ і АН БССР. У дадзеным выпадку нельга таксама абыйсціся без новых арганізацыйных структур, якія б каардынавалі ўсе рэспубліканскія намаганні па ўздыму агульнакультурнага ўзроўню рэспублікі, па шырокаму адраджэнню нацыянальных форм культуры, вяртанню прэстыжнага месца ў грамадстве беларускай мовы, здзяйсненню праграм па беларусізацыі, прынятых Вярхоўным Саветам БССР, Таварыствам беларускай мовы імя Ф. Скарыны, Народным фронтам Беларусі і іншымі грамадскімі арганізацыямі рэспублікі, праграмы якіх судакраюцца з вырашэннем праблем нацыянальнай культуры, навуцы, адукацыі.

Новы ўздым культуры ва ўмовах рэальнай перабудовы, будучы залежным у першую чаргу ад абнаўлення сістэмы адукацыі, грунтуецца на ўжо зацверджаным перабудоваю прыярытэце агульнаадукацыйна-гуманістычных каштоўнасцей, на ўсебаковым развіцці ўсіх галін нацыянальнай культуры,

на пераўтварэнні дыскрымінаваўшай сябе сістэмы фізічнай падрыхтоўкі моладзі і грамадства ва ўсенародную сістэму культуры фізічнага здароўя, на культывацыі высокай дысцыпліны працы і ўзаемаважлівых адносін у агульнай жыццёвай кожнаму грамадзяніну культуры дыскусій, высокіх эстэтычных густаў, маральнасці, ветлівасці.

Адукацыя і навука — асновы любой культуры. Іх сённяшні стан у рэспубліцы, аднак, не можа ўсебакова спрыяць працэсам абнаўлення. Таму першачарговая задача — карэнная мадэрнізацыя адукацыі, асабліва ў школьным звяне і часткова — у вышэйшай школе. Час патрабуе тэрміновай выпрацоўкі канцэпцыі нацыянальнай школы.

Адмена ўсёнавука, зацвярджаючы адзінага прырытэту ў школе — ведаў, адзінага прырытэту ацэнкі — па ведах, — вось тое першае, чаго патрабуе ўжо сёння ў сваёй перабудове сярэдняя школа. Сваёго абнаўлення сярэдняй школы, як і ВНУ, патрабуюць у сувязі з пераходам гаспадаркі на рыначныя адносіны, усталяваннем новых адносін паміж сферамі навування і сферамі вытворчасці, бытавых паслуг і г.д.

У цэлым сярэдняя школа да апошняга часу не адмовілася ад схем навування, што склаліся ў застойныя часы, а таксама недастаткова ўлічвае рэальныя законы псіхалогіі індывідуумаў, не можа адкаснацца ад прынцыпаў ураўнілаўкі, паказухі, прафанацыі самога навування, калі закон усёнавука ўсё працягвае падрыхтоўваць да грубых падтасовак і абыхавання стаўлення да задач сапраўды рэзультатыўнага навування. Абноўлена народная адукацыя, мы лічым, будзе найбольш адпаведна новым запатрабаванням, калі яна будзе трохступенчатай, не ўлічвае дашкольнага выхавання. Першая ступень яе — пачатковая, навучанне абавязковае — з 6 гадоў да 14, на ўтрыманні дзяржавы, пры атэстацыі строга па ведах, з выдачай пасведчання за столькі класаў навування, колькі за сем гадоў вучань скончыў. З чатырнаццаці год — адкрыты шлях у сферу вытворчасці і абслугоўвання з прынятым законам аб працы падлеткаў.

Другая ступень адукацыі — сярэдняя. Таксама на ўтрыманні дзяржавы — з сярэдняй гімназіі (з прагімназіяй). Прагімназія — чатыры гады навування як базіснай сярэдняй адукацыі для заканчэння гімназіі ці рэальных вучылішчаў, педтэхнікумаў як асноў сярэдняй прафесіянальнай адукацыі. Адток неспаспелых вучняў зноў жа ў сферу вытворчасці ці абслугоўвання. Дыплом аб заканчэнні гімназіі ці тэхнікума дае вольны доступ у ВНУ — без уступных экзаменаў.

Трэцяя ступень адукацыі — вышэйшая. Ступендывальнае ўтрыманне застаецца пры паспяховых занятках. Пераздача экзаменаў і залікаў платная, паўторнае навучанне на адным і тым жа курсе — платнае. Студэнт мае права, не атрымліваючы стыпендыю, працаваць. Дыплом аб заканчэнні ВНУ — градыраваны (у залежнасці ад поспехаў студэнта) — супердыплом, звычайны дыплом, дастатковы дыплом або са стобальнай сістэмай ацэнак, з адлікам ад нуля да ста ба-

лаў з азначэннем, колькі балаў дае, тая ці іншая ацэнка па тым ці іншым экзамене, заліку ці іншай форме справаздачнасці (курсавай, лабараторнай работа, розныя пісьмовыя адпрацоўкі і іншае).

Усёнавука адмяняецца і ўзааконьваецца канцэпцыя бесперапыннай адукацыі, якая дае права для самаадукацыі і прадугледжвае сістэмы завочнага і вярхоўнага навування, але платныя, як і сістэма павышэння кваліфікацыі спецыялістаў. Дзяля пашырэння форм самаадукацыі ствараюцца вольныя ўніверсітэты — з рознапрофільнымі кафедрамі, выбарчым вывучэннем дысцыплін, платнага. Сістэма бесперапыннай адукацыі захавваецца і стымулюецца тарыфнай шкалай зарплат у залежнасці ад узроўню адукацыі — з вельмі рухомай, а, галоўнае, гранічна дыферэнцыяванай шкалай зарплат, якая б фіксавала кожны зрух у павышэнні адукацыі павышэннем заробку. Уводзіцца неадзоўная аплата 10 працэнтаў ад стаўкі за валоданне кожнай з асобных моваў, калі іх ужыванне прадугледжана профілем працы. Дзяля запавягу ўдзелу кадраў за мяжу пераглядаюцца стаўкі ўсіх спецыялістаў з выроўненнем іх да стандарту развітых краін свету.

Развіццё нацыянальнай навуцы ўвогуле прадугледжвае: а) пашырэнне бюджэтнага фінансавання пры вызначэнні яе спецыфічна-арэальных кірункаў і праблем, угрунтаванне гаспадарча-разліковых форм не ва ўбытак фундаменталізацыі, забеспячэнне патрэб новых рыначных адносін, кааператывных сфер — без адрыву ад перспектывных, прэстыжных, нацыянальных праблем наву-

кі; б) пашырэнне гуманітарызаванай адукацыі на ўсіх яе шчэблях, асабліва ў сярэдняй школе і ў ВНУ, з унясеннем гуманітарных дысцыплін на факультэтах дакладных навуц, на першым і другім гадах навування, гуманізацыя выкладання пры актыўным выкарыстанні дзяржаўнага закону аб мове, аб адраджэнні нацыянальнай культуры, гістарычнай памяці народа, яго традыцый, звываў;

в) угрунтаванне ў нацыянальнай навуцы камп'ютэрызацыі, у ВНУ — рэйтінгу ведаў, суадносных са стандартамі вышэйшых школ развітых краін свету з прыраўненнем рэспубліканскіх дыпламаў да дыпламаў развітых краін свету;

г) стварэнне нацыянальных навуковых школ ва ўсіх галінах навуцы як дакладных, так і гуманітарных;

д) пераход на міжнародную сістэму кваліфікацыі навуковых кадраў і суадпаведнае тарыфам развітых краін свету іх матэрыяльна-фінансавое забеспячэнне;

ж) на БДУ, АН БССР ускласці арганізацыю рэспубліканскага нацыянальнага цэнтра беларускай культуры і мастацтва, які б узначаліў усе працэсы нацыянальна-культурнага развіцця Беларусі, нарошчвання навуковага патэнцыялу, узняцця агульнай культуры, аптымізацыі навування, а таксама ўзаемадзеяння сфер духоўнага багагачэння з прагматычна-свабодавым, нацыянальнага — з агульначалавечым.

Аўтары праекта члены КПСС
А. А. ЛОЙКА,
У. А. НАВУМОВІЧ.

ХТО МЫ

ПАРТЫЙНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ БДУ У ЛІЧБАХ

ПА РОДУ ЗАНЯТКАУ:
(першая лічба — даныя на 1.01.1988 года, другая — на 1.01.1990 года):

ІТР і служачых 1069 1132
студэнтаў 415 372
рабочых 38 47
інжынераў 80 97

ПА АДУКАЦЫІ:

дактары навуц 92 97
кандыдаты навуц 498 539

вышэйшая 1082 1155
няпоўная 111 84
вышэйшая 384 384
сярэдняя

ПА ЎЗРОСТУ:

да 20 гадоў 31 21
21—30 гадоў 424 409
31—40 гадоў 245 239
41—50 гадоў 333 325
51—60 гадоў 305 342
старэй 60 гадоў 264 312

ПА ПАРТЫЙНАМУ СТАЖУ:

да 10 гадоў 631 580
11—20 гадоў 332 339
21—30 гадоў 305—294
31—50 гадоў 265 330
звыш 50 гадоў 13 18
ПА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦІ:
беларусаў 907 957
рускіх 509 516
украінцаў 95 92
іншых 91 83
нацыянальнасцей

Надзвычай своєчасовай уяўляецца супрацоўнікам «Беларускага ўніверсітэта» гутарка нашага карэспандэнта **Дзмітрыя МАЛІНОЎСКАГА** з дацэнтам кафедры палітэканоміі гуманітарных факультэтаў Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна, кандыдатам эканамічных навук **Аляксандрам Васільевічам АФАНАСЕНКАМ** аб месцы вышэйшай адукацыі ў сістэме рыначных адносін. Тым больш, што ва ўсіх праграмах пераходу да рынку пра адукацыю амаль не гаворыцца. А як не хочацца зноў атрымліваць ката ў мяшку.

— Аляксандр Васільевіч, чым «адгукнецца» вышэйшай адукацыі краіны пераход да рыначнай эканомікі?

— Перш за ўсё, рэзкім скарачэннем патрэбы ў спецыялістах, маючых вышэйшую адукацыю. Па прагнозах — на 30—40 працэнтаў. І калі цяпер выпускаецца 450 тысяч спецыялістаў у год, то будзе на 100—120 тысяч менш. Па-другое, выпускнікі ВНУ вымушаны будучы выхадзіць на працоўны рынак з больш якаснымі ведамі.

— Але ўсім вядома, што сістэма нашай адукацыі не забяспечвае ўзроўню ведаў, дастойнага рыначнай эканомікі...

— Слушна. І менавіта таму трэба рыхтавацца да горшага: многія з дыпламаваных спецыялістаў папоўняць армію беспрацоўных.

— І ўсё ж Вы ўпэўнены, што выпускнікі будучы лепш падрыхтаванымі?

— Я падкрэсліваю, павінны быць...

— ...пры абавязковай умове матэрыяльна-тэхнічнай узброенасці ВНУ, якія, магчыма, і самі маюць права ўвесці ў дзеянне эканамічныя рычагі. Скажам, плату за адукацыю...

— Я лічу — гэта цалкам рэальна і нават неабходна. Хто будзе ўносіць плату? Неабавязкова, што чалавек, які прагне атрымаць адукацыю. Няхай тая ці іншая арганізацыя, накіроўваючы яго на вучобу, возьме на сябе фінансавыя клопаты.

— А калі я не ад арганізацыі, а самастойна?

— Сам і плаці. Ва ўмовах рынку гэта натуральна.

— Але сфармуляванай Вамі ідэя ўжо сёння загатавана «падножка» ў выглядзе сацыяльнай няроўнасці ў набыцці вышэйшай адукацыі...

— Паміж кім будзе сацыяльная няроўнасць?

— Тымі, хто мае грошы, і маламагімі.

— Такім чынам, сацыяльная няроўнасць узнікне не ў сферы вышэйшай адукацыі, а наогул у грамадстве. Але рынак да таго і вядзе — да рассялення ў грамадстве.

— Ці не стануць у такім разе грашовыя, а не інтэлектуальныя назапашванні галоўным крытэрыем пры паступленні?

— Цяперашні «паступленчы» ажыятаж будзеца на ўступных экзаменах плюс конкурс. Дастаткова ўзмацніць жорсткасць патрабаванняў да ведаў, калі вучоба стане складанай, цяжкай працай на працягу многіх гадоў, і не будзе такога наплыву ў ВНУ. Пакуль жа шмат «выпадковых» спецыялістаў. Тысячы людзей, скончыўшы ВНУ, займаюць пасады, якія не патрабуюць вышэйшай адукацыі. У гэтым жа таксама значная няроўнасць. Яны пакарысталіся сродкамі з беднай і без таго дзяржаўнай кішні і не ў стане адплаціць за атрыманыя веды.

Таму, калі гаварыць пра паступленне ў ВНУ, то размова павінна весціся аб элементарных кваліфікацыйных экзаменах, аб мінімальным патрабаванні да ведаў абітурыентаў.

А вяртаючыся да пытання, хто будзе плаціць, давайце ўдкладнім і дапоўнім адказ. Для таго, каб забяспечыць усім роўныя стартыя ўмовы для паступлення, можна прадугледзіць і дзяржаўную праграму па прадастаўленню ільготнага крэдыту маламагім.

— З дапамогай крэдыту аплачваеш навучанне, а пасля заканчэння ВНУ павінен вярнуць гэтую суму дзяржаве?

— Так.

— А якой павінна быць, на Ваш погляд, сума платы за адукацыю ў год, натуральна, з улікам і інфляцыйных працэсаў, і дэструктыўнага становішча ў эканоміцы?

— Ва ўмовах самастойнасці і самаакупнасці ўсе затраты павінны кампенсавацца. Для выканання вучэбных праграм па вышэйшаму разраду неабходны немалыя сродкі. У нас жа і без таго

ВНУ знаходзяцца ў бядотным становішчы. Для паляпшэння іх матэрыяльнай базы прыйдзеца павышаць памер дані з тых, хто вучыцца. Пакуль размова ідзе аб кошце навучання аднаго студэнта ў год — 1200—1500 рублёў. У будучым гэтая лічба павялічыцца ў некалькі разоў.

— Рэальна ў межах 3—5 тысяч?

— Так. У год.

— Атрымліваецца астранамічная лічба: за ўвесь перыяд навучання — 15—25 тысяч рублёў!

— Нам, хто прывычаўся да

ўзроўню адукаванасці свайго насельніцтва. Прадпрыемствы-спонсары, назавём іх так, не возьмуцца за фінансаванне галін ведаў, якія патрэбны толькі дзяржаве ў цэлым — фундаментальнай фізіка, матэматыка... Таму дзяржава, маючы чыста прыкладныя інтарэсы ў галіне адукацыі, абавязана несці пэўную долю затрат. Больш таго, асабліва ў пераходны да рынку перыяд, яна вымушана будзе падтрымліваць ВНУ, каб давесці да мінімальнага ўзроўню іх матэрыяльна-тэхнічную базу.

— Узяць хаця б наш родны БДУ. І ператварыць у федэратыўную ВНУ, самастойную ад Міністэрства народнай адукацыі. Ва ўмовах пераходу да рынку ці вытрымае ўніверсітэт такое эканамічнае выпрабаванне?

стаецца на правах беднага сваяка?

— Баюся, што да гэтага ўсё і ідзе. Хаця, калі не памыляюся, 15 мая быў прыняты Указ Прэзідэнта аб распрацоўцы (у нетрах Дзяржкамадукацыі) праграмы развіцця вышэйшай школы. Можна здарыцца, яна не атрымае неабходнай падтрымкі ў тых арганізацыях, якія кроўна ў ёй зацікаўлены. Я да таго кажу, што зараз эксперыменты ажыццяўляюцца ва ўсіх галінах нашай эканомікі. Нават культуры. Але ў ВНУ нешматлікія генеральныя «рэпетыцыі» не даюць (за некаторым выключэннем) агульнай карціны будучай работы ў рыначных умовах.

Між тым, я мяркую, што калі ўзрастуць патрабаванні да якасці

Пакуль што працаваць выкладчыкам прыходзіцца не столькі за матэрыяльнае ўзнагароджанне, колькі на энтузіязме.

— Значыць, заробная плата і па цяперашніх мерках нізкая?

— У якасці будучага крытэрыя заробнай платы трэба вылучыць пазіцыі колькасца і якасца плана: колькасная нагрузка выкладчыкаў у гадзінах і складанасць выконваемай імі работы.

— Карацей, дыферэнцыраваны падыход?

— Абавязкова.

— Зараз я хачу задаць пытанне ў некаторым сэнсе непрыемнае для Вас. Ці не атрымаецца ва ўмовах рыначнай эканомікі, што выкладчыкі, работнікі вышэйшай школы могуць аказацца беспрацоўнымі пры скарачэнні студэнцкага кантынгенту і з'яўленні новых форм работы ВНУ?

— Я, зразумела, не выключаю такога выпадку. Але лічу, што нягледзячы на ўсю жорсткасць рыначнай структуры ў адносінах да лёсаў пэўных людзей, высокакваліфікаваны спецыяліст рана ці позна заўсёды знойдзе работу.

Тым больш, што рыначная эканоміка мае дастаткова гібкую структуру па змяненні спецыяльнасці, магчымасці перакваліфікацыі, перападрыхтоўкі. Дзяржаве і грамадству таксама трэба прадугледзець гэта і чэрпаць з рэзерву беспрацоўных кадры для перападрыхтоўкі.

— І развіццё, хутчэй за ўсё, атрымаюць якраз тыя спецыяльнасці, у якіх мае патрэбу вытворчасць. Інжынерныя, тэхнічныя. Для гуманітарнага пагроза трапіць пад прэс рынку больш відавочная.

— Складана рабіць якія-небудзь прагнозы, таму што і дзяржаўнае планаванне падрыхтоўкі спецыялістаў не гарантавала ўсеагульнага працаўладкавання гуманітарнага. Рынак — яшчэ больш непрадказуемая рэч. Хаця я ў пэўнай ступені пагаджуся з Вамі, што прадстаўнікі гуманітарных прафесій перш за астатніх апынуцца без работы. Праўда, зробім агаворку: калі спецыяліст, падрыхтаваны для вышэйшай школы, і можа апынуцца без работы, дык у той жа час не хапае выкладчыкаў у звычайнай школе. Таму, зразумела, наогул без магчымасці працаўладкавання яны не застануцца.

Я не заклікаю спакойна да гэтага ставіцца, але і не трэба ўспрымаць гэта як крах усіх жыццёвых імкненняў.

— Аляксандр Васільевіч, наша размова па тэме — рыначная эканоміка і вышэйшая адукацыя — была б незакончанай, калі б мы не закранулі пытанне аб магчымасці стварэння прыватных ВНУ?

— На мой погляд, трэба гаварыць аб плуралізме форм маёмасці ў галіне адукацыі. Мы ж пакуль арыентуем вышэйшую адукацыю поўнацю на дзяржаўныя ВНУ, няхай і самастойныя, самафінансаваныя. У гэтым сэнсе сярэдняя школа ўжо цяпер пакідае вельмі цікавыя станоўчыя прыклады ў стварэнні прыватных вучэбных устаноў. На жаль, вышэйшая школа — гэта пакуль запаведнік Дзяржаўнага адукацыі. Хоча гэта і паддаецца тлумачэнню, бо вышэйшая адукацыя вельмі каштоўная рэч, і вынайскі рэсурсы даволі складаны. Аднак у якасці эксперыменту, можна было б паспрабаваць стварыць прыватныя ВНУ і там апрабавалі б тыя ўмовы, у якіх усе мы будзем працаваць пазней.

— І апошняе пытанне, каб падвесці вынік усёй нашай размовы. Ці патрэбна наогул звязаць адукацыю і пераход да рынку?

— Улічваючы, што незалежна ад таго, ажыццявілі мы суадносныя структурныя змяненні ў галіне вышэйшай адукацыі ці не, рынак усё роўна акажа вызначальнае ўздзеянне на ўсе элементы сістэмы вышэйшай адукацыі, тут альтэрнатывы няма.

Менавіта таму магчымыя варыянты работы ў новых умовах нам трэба імкнуцца змадэліраваць цяпер і суадносна звязаць з тымі праграмамі занятасці і сацыяльнай абароны насельніцтва, якія распрацоўваюцца.

— Дзякуй.

3 ДЫПЛОМАМ — У БЕСПРАЦОЎНЫЯ

ЯК ВЫЖЫЦЬ?

Хто выратуе нас? Мясца асабіста і неабсяжную краіну цалкам. І калі, як павялося, выратаванне тапельцаў — справа саміх тапельцаў, дык у чым яно для «інтэлектуальных» устаноў? Ідэя фінансавай самастойнасці, здаецца нам, патрабуе вельмі асцярожнага падыходу і прадбачання магчымых адмоўных вынікаў. Працэс навучання прыбытку не дае. Збіранне «выкупу» з прадпрыемстваў за выпускнікоў ВНУ вельмі нагадвае ўвядзенне прыгонных адносін у сферу адукацыі. Пагоня за «гасдагаворнымі» работамі прымусіць развіццё непасрэдна з навучаннем...

бесплатнага, яна, сапраўды, здаецца астранамічнай, хоць і прагназіруецца з улікам усіх змяненняў, якія адбудуцца ў грамадстве.

Давайце возьмем новую табліцу падаткаў заробнай платы. Яна разлічана на 3 тысячы рублёў. Значыць, хтосьці будзе атрымліваць гэтыя 3 тысячы. Праўда, нельга лічыць за правіла такія крайнасці. Атрыманне паўнацэннай адукацыі — сапраўды каштоўнае задавальненне. На тым жа Захадзе яна нятанная. Праўда, гэта вызначае ў далейшым і больш важкі сацыяльны статус выпускнікоў ВНУ. Пры гэтым я дапускаю існаванне дзяржаўных праграм: падтрымкі пэўных слаёў насельніцтва і сацыяльнай абароненасці чалавека, які атрымлівае вышэйшую адукацыю. Размова ідзе аб стыпендыі, што павінна быць не менш за мінімальную заробную плату. І нават больш, пры ўсіх ільготах, якія распаўсюджваюцца на малазабяспечаных слаі насельніцтва. Акрамя таго, што студэнтам гарантавана магчымасць падрабляць.

— Плата за навучанне не адзіны сродак паляпшэння фінансавых спраў ВНУ. У той ці іншай ступені аб гэтым можа пакапаціцца дзяржава. Тым больш, што ў сценах ВНУ існуе яшчэ і навука.

— Кожная дзяржава павінна быць зацікаўлена ў павышэнні

Гэта тычыцца і іншых ВНУ, якія рыхтуюцца пераходзіць да рыначнай эканомікі.

БДУ ж валодае дастаткова разгалінаванай структурай навукова-даследчых арганізацый, якія здольны зарабляць сродкі. Што з поспехам і ажыццяўляюць. Так што ў БДУ якраз больш шанцаў быць самастойнай і незалежнай арганізацыяй, чым у іншых.

Іншая справа, каб навуку ў ВНУ арганічна спалучаць з вучобай. Бо многія падраздзяленні ўніверсітэта выходзяць на свой лакальны ўзровень самастойнасці. Для іх гэта добра, але для БДУ ў цэлым не вельмі.

А наогул да самастойнасці трэба імкнуцца і рыхтавацца. Але калі шчыра, то мяне зараз больш непакоіць, як ставіцца да пытанняў вышэйшай адукацыі рэспубліканскі і саюзны Вярхоўныя Саветы. Існаванне вышэйшай адукацыі ва ўмовах рыначнай эканомікі ПРОСТА НЕ АБМЯРКОЎВАЕЦА.

— Па-мойму, і «шталінская», і ўрадавая праграмы пераходу да рыначнай эканомікі закранаюць пытанні вышэйшай адукацыі толькі між іншым. Літаральна некалькі радкоў. Атрымліваецца, што адукацыя зноў за-

адукацыі, адбудуцца і змены ў вучэбным працэсе на ўсіх стадыях. Стане магчымым забяспечыць заняткі індывідуальна ці малымі групамі. А ў вучэбнай праграме павінна быць зафіксавана сума ведаў, неабходных будучаму спецыялісту. Відавочна, нельга дапусціць поўнай самастойнасці студэнтаў у выбары праграмы навучання, як часам прапаноўваюць.

Я б пагадзіўся з існаваннем абавязковага набору прадметаў і дадатковага. Вось у дадатковым і трэба даць «вольную» студэнтам.

Яшчэ. Патрэбна наблізіць працэс навучання да рэальнай вытворчасці, прадугледзеўшы, напрыклад, хаця б гадавую стажыроўку будучага спецыяліста на канкрэтным рабочым месцы, што забяспечыла б больш просты кантакт з работадаўцам.

— Ці жыццяздзейная будзе талі старая форма кантролю?

— Я спадзяюся, што яна пераўтварыцца ў больш эфектыўную. Індывідуальны кантакт са студэнтамі дапаможа выкладчыку цярпаць ацаніць узровень іх ведаў. І тады можна будзе закончыць навучанне не экзаменамі, а выніковымі гутаркамі ці калектывамі.

— Аляксандр Васільевіч, ці зменіць рынак умовы работы выкладчыкаў?

Мінск чакаў сваіх куміраў — Тамару і Паўла Глобаў. Прыхайце толькі Павел.

— Якая прычына прымясціла Тамару застацца ў Маскве? Чаму вы, астралагі, не прадбачылі гэтага загадка? — узрываліся пытанні залы, дзе выступаў Глоба.

— Я прадбачыў, але нічога не мог змяніць: настолькі трывалая наша бюракратычная сістэма. Тамара засталася вырашаць кватэрнае пытанне, таму што мы і нашы двое дзяцей не маем уласнага прытулку: хутка зноў з'яжджаць з кватэры...

Павел ГЛОБА, па словах вучняў, — «праваднік ідэй». Жыве ў Маскве, не ў самым яе цэнтры, але ў Маскве. Продкі яго па мацярынскай лініі — персіяне з роду гербаў у Іране — прапаведвалі заастрызм. Вучэнне перадавалася з пакалення ў пакаленне. У сям'і як святыню бераглі кнігі і шыткі, напісаныя сотні гадоў назад.

Вярнуўся са ссылак дзед і раскрыў перад унукам свет астралагіі — таямніцы і прычальны, як самі зоркі.

...З заповітай клятвай дзеда едзе Павел Глоба ў Індыю і Бадахшан да вялікіх астралагаў-Настаўнікаў. Настаўнікі

нарадзіліся. Чаушэску нарадзіўся 26 студзеня 1918 года — у дзень сонечнага зачмянення. Па гараскопу да людзей, якія нараджаюцца ў гэты дзень, вяртаецца ўсё, што яны паспелі «пасеяць» у сабе і іншых за час жыцця. Чаушэску нёс свайму народу зло і смерць, іх ён і атрымаў.

Павел прадказваў, што ў 1989 годзе адбудзецца развал краін Варшаўскага дагавору. Але яго не пачулі. «Адпаведныя інстанцыі» пагражалі псіхбальніцай...

...Ён сядзіць на сцэне на супраць. Ён прызнаны. Старшыня Авестыйскай астралагічнай асацыяцыі, кіраўнік Між-

птушак, тым глыбей бездань паміж чалавекам і прыродай. Абдываюцца крызісы: духоўны, сацыяльны, экалагічны. Наша цывілізацыя ідзе па тэхнакратычным шляху развіцця, а ён зайждзе тупікова.

Але ў чалавеку закладзены механізм выжывання. Толькі трэба адмовіцца ад прынцыпу аднамернасці, які ўзводзіць чалавека да ўзроўню плоскасці. Застануцца тыя, хто працуе сваю ўласную прыроду, хто захаввае ў сабе цэласнасць і гармонію. Пасля 2003 года людзі, якія выжывуць, будуць свабодна рухацца ў прасторы, абменьваюцца інфармацыяй тэлепатычным спосабам.

Да нашай рэспублікі астралаг ставіцца з павагай. Па гараскопу Беларусь — краіна месячнага Казерога.

— Казерог вельмі марудна рушыцца, — прадказвае Павел. — Вы яшчэ доўгі час будзеце жыць у застоі. Выведзе вас лідэр, які з'явіцца ў 1995 годзе і нажыве сабе моцную апазіцыю. Беларусь як самастойная дзяржава існаваць ніколі не будзе. Але эканамічна-палітычная структура яе зменіцца поўнасцю. Што адбудзецца ў Мінску? Не ведаю, бо дата заснавання горада дакладна не высветлена, і таму немагчыма скласці яго гараскоп.

У 1992—1993 гадах магчымы непрыемныя вынікі пасля выбухаў Ровенскай і Нікалаўскай АЭС, а ў 1994 годзе можа адбыцца аварыя на хімаб'якце ў Наваполацку. У 1999 годзе ўзнікне пагроза падзелу Беларусі. Усё гэта я кажу для таго, каб вы зрабілі адпаведныя вывады. Нагадаю: я прадказваю тое, што вы яшчэ можаце прадухіліць!

Неардынарныя думкі, нестандартны погляд на рэчы, унутраны свет, напоўнены верай у праведнасць сваіх слоў... На гэтым можна было скончыць споведзь «зоркі» — Паўла Глобы, каб толькі не адно маленькае «але»...

Пасля першага выступлення Глобы журналістам так і не ўдалося задаць яму ніводнага пытання, бо за кулісы набег натоўп глядачоў, і кожны імкнуўся паскардзіцца, «што ў яго баліць». Натоўп роў, крычаў, рваўся да свайго куміра, імгненямі мне здавалася, што Глоба раздзяруць на кавалачкі «на памяць». Людзі, будзьце літасцiвымі да «зорак»!

Можа, гэта ўплыў агульнай атмасферы залы? Псіхалагічна напружанай ад містычнасці думак Паўла Паўлавіча. Але сярод тых думак была і такая:

— Нельга ўмешвацца ў свет асаблівай сферы рэальнасці, не ведаючы яго законаў. Той свет больш тонкі і арганізаваны. Вынікі насільнага ўкаранення ў яго — жудасныя. Чалавек становіцца падобным да сляпога, які суне руку ў разетку пад вялікім напружаннем.

Якая б новая ўражваючая тэорыя ні з'явілася ў паветры, масавага псіхозу ад яе ў людзей быць не павінна. Чалавек застаецца чалавечым, калі будзе памятаць, што ў яго ёсць уласная свядомасць, якая падкажа «прымаць» ці «не прымаць».

Хутка ў Мінску з'явіцца школа — асветніцкай астралагіі: АША — царства праўды ці ісціны. Бо...

...людзі, якія рэальна хочучь рабіць свой выбар, павінны быць аб'яднаны, — лічыць вучань Глобы Алег Давыдаў, будучы прэзідэнт АША. — Кожны чалавек космасам абавязаны ўмець састаўляць сабе і родным гараскоп. Няведанне астралагіі — гэта невуцтва.

...На нашым небе заззялі зоркі. Вось адна, пакаціўшыся вогненным ліхтарыкам уніз, знікла. Падаючая зорка. Аб чым скажа яна астралагу Паўлу Глобу?

Т. ШЧЭБЕТ.

УСПАМІН

Чацвёрта лівэрпульскіх хлопцаў прымуслі амаль увесь свет хадзіць уверх нагамі на сваіх канцэртах, плакаць, ірваць на шматкі адзенне. Яны зрабілі сваю музыку класікай року яшчэ пры жыцці ансамбля, на ёй выхавалася пакаленне. Сённяшнія трыццацігадовыя слухалі «бітлоў» праз шыпенне неда-

сканалых магнітафонаў, майстравалі гітары, спрабавалі іграць на іх, змагаліся за прычоскі «пад бітлоў».

Калі Джона Ленана забілі, свет здрыгануўся. Мінла дзесяцігоддзе з таго дня, «Бітлз» разышліся і жывуць паасобна, але зорка іх не зайшла.

СЛУЖБА 03

Ці ведаеш ты, першакурснік?

У Мінску існуе міжвузаўская гарадская студэнцкая паліклініка № 33 па вул. Сурганава, 45, корпус 4. Паліклініка абслугоўвае студэнтаў ВНУ і навучэнцаў чатырох тэхнікумаў горада.

Тут працуюць урачы ўсіх спецыяльнасцей, з вялікім вопытам медыцынскай дзейнасці. Яны прымаюць пацыентаў у тэрапеўтычным, хірургічным, фізіятэрапеўтычным, стаматалагічным аддзяленнях, у жаночай кансультацыі, а таксама ў кабінетах ЛОРа, акуліста, неўралагічным, інфекцыйным, эндакрыналагічным, уралагічным. Прапануюцца разнастайныя працэдур: святло- і электралячэнне, іголкарэфлексатэрапія, інгаляцыі і граzewодалячэнне.

Пацыенты, якія трапляюць у дзённы стацыянар паліклінікі, у першую чаргу атрымліваюць усе неабходныя працэдур, бясплатнае медыкаментознае лячэнне і бясплатны квіток на харча-

ванне на суму 1 рубель 49 капеек у дзень.

У хірургічным аддзяленні праводзяцца дробныя хірургічныя аперацыі, у жаночай кансультацыі — міні-абарты (перарыванне цяжарнасці ў раннія тэрміны), лячэнне розных захворванняў.

Мясцовае абязбольванне і агульны наркоз прымяняюцца нават у стаматалагічным аддзяленні.

Паліклінік праводзіцца вялікая прафілактычная работа. Як звычайна, з 1 верасня пачаўся прафілактычны агляд студэнтаў першых курсаў (па ВНУ, згодна з графікам) для вызначэння дыспансерных груп і груп заняткаў фізічнай культуры.

ДАРАГІЯ ПЕРШАКУРСНІК! ЧАКАЕМ ВАС НА ПРАФІЛАКТЫЧНЫЯ МЕДЫЦЫНСКІЯ АГЛЯДЫ!

Т. ЛЯЎКОВІЧ, галоўны ўрач 33-й паліклінікі.

ЗАПРАШАЛЬНЫ

БІЛЕТ

Канкурэнт у «Паліглота»?

Здаровая канкурэнцыя — гэта заўсёды добра. Кажучы, яна — рухавік прагрэсу. Уяўляецца, як было б цудоўна, каб гэты прынцып дзейнічаў, напрыклад, у сферы абслугоўвання ці ў гандлі? На жаль, такое магчыма пакуль толькі ў «іх».

А ў нас? Ёсць надзея, што арганізаваныя пры Маладзёжнай гаспадарскай фірме «Сервіс універсум» курсы англійскай мовы «Ванда» стануць канкурэнтам вядомаму ўжо кааператыву вучэбна-метадычнаму цэнтру «Паліглота».

«Ванда» прапануе інтэнсіўны курс навучання размоўнай англійскай мове, разлічаны ўсяго на тры месяцы. «Аваладаўшы» навукамі вуснай мовы, вы пакладзеце пачатак далейшаму ўдасканаленню, — абяцаюць рэкламныя лісткі. Можна спадзявацца, што надзеі спраўдзіцца — на занятках мяркуецца выкарыстоўваць тэхнічныя сродкі навучання.

Па тэлефоне 20-66-85 чакаюць вашых пытанняў, а таксама вас у пакоі 306-м галоўнага корпуса з 15 да 18 гадзін.

МАЛАДЗЁЖНЫ ЦЭНТР «АЛЬЯНС»

прапануе свае паслугі і гатовы да супрацоўніцтва ў распрацоўцы, вырабе і ўкараненні рознай навукова-тэхнічнай прадукцыі.

СПЕЦЫЯЛІСТЫ ЦЭНТРА:

- заключаць дагаворы з ВТК на правядзенне навукова-даследчых работ на ўзаемавыгадных умовах (як па дзяржаўных, так і па дагаворных цэнах);
- выканаюць праектна-канструктарскія, інфармацыйна-вылічальныя рэкламныя работы;
- ажыццяўляць пастаўку, наладку і запуск вылічальнай тэхнікі і сродкаў аўтаматызацыі (магчыма пастаўка і ўкараненне ПТК на базе ЭВМ тыпу IBM PC);
- дапамогуць у пошуку заказчыкаў і зробіць маркетынг Вашай прадукцыі;
- выканаюць дэкаратыўна-апрацоўчыя работы і вырабляць мэблю як са свайго матэрыялу, так і з матэрыялу заказчыка;
- акажуць паслугі ў пракаце, рэалізацыі і распаўсюджанні аўдыа- і відэапрадукцыі, у правядзенні тэматычных вечароў;
- прымуць заяўкі на правядзенне тэматычных вечароў адпачынку, студэнцкіх вясяляў у маладзёжным кафе «Гаўдэамус» і клубе «Палітыкус».

Адрас Маладзёжнага цэнтру «Альянс»: 220080, г. Мінск, Ленінскі праспект, 4. Галоўны корпус універсітэта, пакой 311. Тэлефоны: 20-66-85, 26-57-13 — прыёмная (Найдзён Ларыса Дзмітрыёўна); 20-96-13 — бухгалтэрыя.

Цэнтр «Альянс» — Ваш надзейны партнёр!

ЗОРНАЯ СПОВЕДЗЬ

прызнаюць яго і дазваляюць допуск да Вучэння — самага патаемнага, якое перадаецца тысячгадоўжымі з вуснаў у вусны.

— Астралагія займаецца прадказаннямі і прагнозамі, — гаворыць Павел Глоба. — Кожны чалавек можа змяніць усякае прадказанне, бо мае ў сабе «свабодную волю», якая абумоўлівае свабоду выбару. Выбар чалавек робіць у залежнасці ад развіцця ў ім творчага пачатку: незлічонай магчымасці самаўдасканалення. Мэта астралагіі — папярэдзіць аб будучым. Мэта чалавека — ведаць пра сваё будучае і карэкціраваць яго. Яшчэ нашы старажытныя продкі жылі па астралагічных законах. Яны ведалі закон цэласнасці сусвету. Усялякая мікрамадэль — ёсць мадэль макрасвету. Па частцы ўяўляецца цэлае. Каб навесці парадак у макраструктуры, трэба пачынаць з мікраструктуры. Каб навесці парадак у чалавеку, трэба брацца за яго форму мыслення.

— Павел, адкуль у цябе вера ў тое, што ты робіш усё правільна?

— Вера такая ж натуральная для чалавека якасць, як розум і інтуіцыя, у кожным яна існуе першапачаткова. Яе трэба толькі развіць. Прырода не трымае пустцы. Іншая справа: праўдзівасць веры. Я хачу раздзяліць у сабе веру сапраўдную ад ілжывай.

Апошні раз ён працаваў у Інстытуце малекулярнай генетыкі. Вартаўніком. Бо на той момант на работу яго нідзе не бралі. Разам з ім «дзяжуріў» доктар навук гэтага ж інстытута. Доўгімі ночамі «дакапаліся» да ісціны, звязаных з тэорыяй генетычных мутацый. Тэорыя афіцыйнай навука не прымала. Але яны, абодва «непрынятыя», працавалі. Магчыма, тым самым апырэджваючы большую частку чалавечства?

Павел прадказваў «лакальную ядзерную вайну». Але яго павадамленне ўспрымалі са смехам. У 86-м здарыўся Чарнобыль — і мы даведліся, што такое мясцовая вайна.

Смерць партыйнага кіраўніка Чаушэску для Паўла не была нечаканасцю. Румынскія падзеі толькі пачыналіся, Глоба паглядзеў у гараскоп Чаушэску і сказаў: «Памрэ хутка, не дачакаецца свайго дня

народнага астралагічнага цэнтру пры прэзідэнце АН СССР. Людзі глядзяць яму ў вочы. Чорныя, глыбокія вочы прадказальніка. Можа, у іх хаваюцца спакой і мудрасць, якія пазбавяць ад памылак, пакут і болю?

— Што станецца з чалавецтвам? — пытаецца адзін са слухачоў.

— Хутка скончыцца эпоха «Рыбы» і пачнецца эпоха «Вадаля». Гэта адбудзецца ў 2003 годзе. «Вадалей» прадвызначае раз'яднанне свету і цемры. Мы адчужым генетычныя мутацыі, у выніку якіх загіне каля дзвюх трэцяў чалавечства. Яшчэ Нострадамус, прарок XVI стагоддзя, прадказваў выразжэнне эры, пісаў: «Да ўлады прыйдучь жалезныя птушкі без галоў». Чым больш гэтых

БЕЛАРУСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Цана 2 кап.

Мінская паліграфічная фабрыка «Чырвоная зорка» МВПА імя Я. Коласа.

18 кастрычніка

Заказ 2025.

Т. 2000 экз.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБРУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4, ПАКОІ 74-75. ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.